

Hur står sig Skandinavien ekonomiskt?

Föreningen Fritt Norden

Tomas Larsson, Stockholm

Innehållsförteckning

	sid
Sammanfattning	3
Inledning	3
Bruttonationalprodukt och statsskuld	4
Sambandet finanspolitik- penningpolitik	5
Sambandet globalisering- tillväxt- arbetslöshet	6
Den ekonomiska tillväxten	8
Växelkursen	8
Räntenivån	9
Växelkurser ur ett längre perspektiv	9
Slutsats	10

Ytterligare information via www.fritnorden.dk eller via e-mail tomas.u.larsson@telia.com

Hur står sig Skandinavien ekonomiskt?

Sammanfattning

Rapporten är en översiktlig jämförelse av den ekonomiska utvecklingen i Skandinavien och euroländerna sedan euron infördes januari 1999. Jämförelsen av bruttonationalprodukt, växelkurs, sysselsättningsgrad, offentlig skuldsättning samt räntenivå visar något överraskande att de skandinaviska länderna sammantaget har haft en fördelaktigare utveckling jämfört med euroområdet. Intressant är också att den danska, norska och svenska kronan har följt varandra mycket väl sedan den gemensamma starten 1873.

Ett allt mer överskuggande hot mot Västeuropa är dock globaliseringen, samtidigt som EU brottas med allt svårare inre slitningar. För att undvika att påverkas alltför negativt av EU:s inre samarbetsproblem föreslår författaren att de skandinaviska länderna tonar ner EU- samarbetet och istället förstärker den skandinaviska dimensionen.

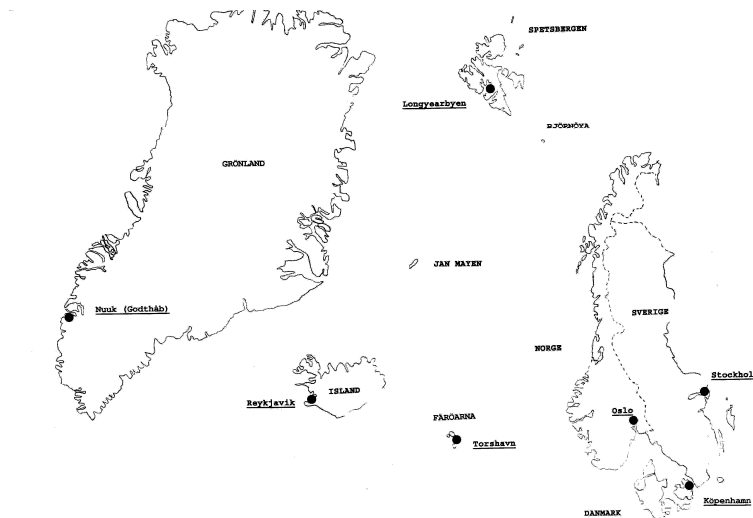

Fig 1 Karta över det skandinaviska/ västnordiska området. Den mycket välmående regionen har cirka 19 miljoner invånare och är till ytan ungefär lika stor som det gamla EU15. **Hela området, exklusive Island, använder kronvalutan som baserar sig på den skandinaviska kronan från 1873.**

Inledning

Det har gått drygt sju år sedan elva EU- medlemsländer införde den nya valutan euro. Den 1 januari 1999 infördes den nya valutan elektroniskt, då ländernas valutor låstes mot varandra. Tre år senare ersattes de gamla valutorerna med nya sedlar och mynt.

Begeistringen bland svenskarna var till att börja med stor när eurosedlarna och -mynten infördes i januari 2002. Massmedias skildringar av jublande människor vid bankomater i Centraleuropa samt konstaterandet att införandet av den nya valutan tekniskt sett faktiskt fungerade hjälpte till att förstärka den positiva bilden. Senare varnade ledande svenska politiker för att om inte även Sverige övergav sin nationella valuta "så skulle kronan haverera". Ledande politiker kallade, liksom ett decennium tidigare, den gamla kronan för både "skräpvaluta" och "skvalpvaluta". *I Norge gick under hösten 2002 chefen för Statistisk Sentralbyrå, Svein Longva, ut och sade att man borde "...jo utrede om det er mulig å ta euroen i bruk i Norge...". Ett av huvudargumenten var enligt Longva att då kunde man få bort den "...ustyrilige kronekursen...", eftersom den norska kronan ansågs vara för stark (!).*

Framtiden med euron i EU skulle bli mycket ljus. Tillväxten skulle förbättras drastiskt och arbetslösheten skulle minska. Om svenskarna gick med skulle de dessutom få "ett mycket stort inflytande i Europa". Ja, euron påstods till och med "säkra freden i Europa", något som användes flitigt som argument av ja-sidan i slutet i den svenska folkomröstningsdebatten 2003.

De tre EU- medlemsländerna England, Danmark och Sverige har dock valt att tills vidare behålla sina nationella valutor, om än med olika förutsättningar (Danmark till exempel knöt via ERM2 sin krona till euron efter folkomröstningen september 2000). Gemensamt för de tre länderna är att de är protestantiska, gamla demokratier som har mycket tåliga och gamla valutor. Det urgamla pundet har kommit att bli en symbol för den brittiska nationen. De skandinaviska kronvalutorna, som dock gick skilda vägar 1914 då Danmark, Norge och Sverige lämnade det gemensamma skandinaviska valutasamarbetet, har också visat sig ha ett starkt symbolvärde. Dessutom har kronvalutorna visat sig vara mycket tåliga då de bland annat har klarat en unionsupplösning (1905) och två invasioner från Centraleuropa (1940). Trots att de tre EU- länderna har behållit sina valutor, om än med olika förutsättningar, så blomstrar ländernas ekonomier. De mest ekonomiskt framgångsrika och välmående nationerna i Skandinavien (Norge och Island) står dessutom fria från EU.

Debatten inför folkomröstningarna i Danmark (2000) och Sverige (2003) var många gånger svår att följa. Begreppen blandades friskt och skillnaden i finansieringen av ja- och nejsidans kampanjorganisationer var beklämmande. Vissa debattörer har dock i efterhand menat att ja-sidans finansiellt kraftiga övertag till slut övergick i ett trovärdighetsproblem, då argumenten för euron blev allt fantasifullare.

Diskussionen inför folkomröstningen i Sverige var redan i utgångsläget begränsad till ett ja eller nej till euron. Men då penningpolitiken endast är en del av den ekonomiska politiken blev diskussionen något begränsad. Det andra stora området, finanspolitiken (= fördelning av statens skatteintäkter till olika verksamheter), berördes inte alls i samma utsträckning. Den än mer centrala frågan, nationens självbestämmanderätt, berördes knappast alls av ja-sidan.

Bruttonationalprodukt och statsskuld

En viktig fråga är vilken bruttonationalprodukt länderna har idag. I figur 2 nedan redovisas bruttonationalprodukten per capita för fem länder/ områden, där de skandinaviska länderna intar en ledande position jämfört med EU25. Norge är den absolut ledande nationen (42 tusen dollar per person), vilket ungefär motsvarar USA:s nivå. Trots det faktum att Danmark, Island och Sverige ligger över EU är det snarare den amerikanska (norska) BNP- nivån som borde vara målet för samtliga skandinaviska länder.

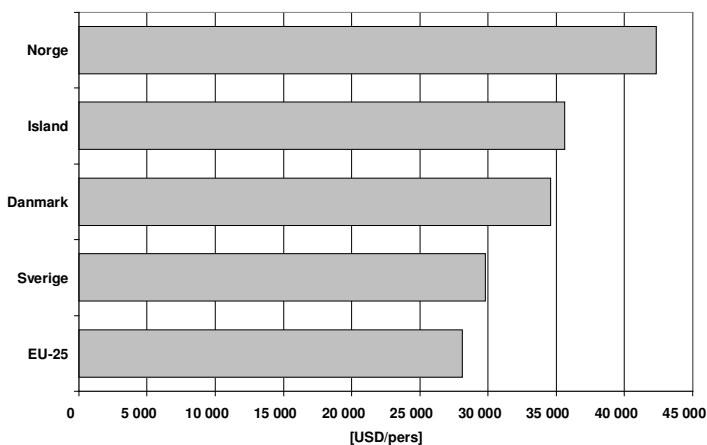

Fig 2 Bruttonationalprodukten per capita i Skandinavien och EU25, år 2005, köpkraftsparitet (PPP)
Källa: World fact handbook, CIA (USA)

En annan viktig fråga för den framtida ekonomins tillväxt är hur pass hårt skuldsatt länderna är, det vill säga hur mycket det offentliga har lånat. I figur 3 framgår skuldsättningen i förhållande till landets/ områdets nominella bruttonationalprodukt.

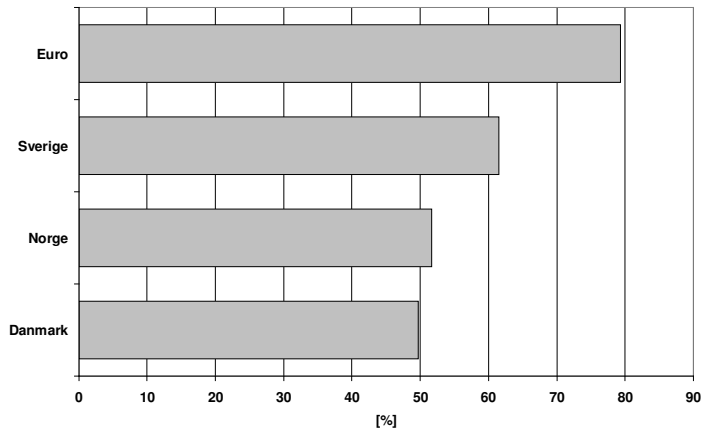

Fig 3 Några länders/ områdens offentliga, **nominella** skuldsättning i förhållande till BNP, år 2005.
Källa: CESifo/ Dice (hemsida)

Som framgår av figur 3 ligger de tre skandinaviska ländernas skuldsättningsgrad kring 50- 60% av bruttonationalprodukten, medan euroområdet ligger kring 80%. Än allvarligare är dock att flera av euroländerna ligger kring 100% (Belgien, Grekland), ja i vissa fall uppemot 125% (Italien). Tyskland har, under pressen av massarbetslöshet och utflyttning av näringslivet, tvingats till överskridande av statsbudgeten, med allvarliga protester från EU som följd.

Det som är än mer oroande är att dagens EMU- länder Finland, Italien, Tyskland, Frankrike, Spanien och Belgien under början av 1900- talet även varit medlemmar i monetära unioner och som tvingades se sina valutor råka ut för mycket kraftig värdeförsämring. Flera av länderna tummade på de ekonomiska kraven och lät sedelpressarna gå varma. Även idag kan vi se hur de stora EMU- tungviktarna Tyskland och Italien har gigantiska problem med sina statsfinanser. Dessutom har flertalet av dessa länder haft auktoritära regimer och/eller inbördeskrig. Skuldsättningen tär hårt på ländernas finanser och är i praktiken en bromskloss vad gäller förmågan att växa.

Land	Valuta	valutaunion	Växelkurs 1913	Växelkurs 1925	Växelkurs 1998	valutabyte	värdeinsparing 1913/ 1998
Finland	mark	LMU	72 öre	9 öre	----	1963	(skrotad valuta)
Frankrike	franc	LMU	72 öre	18 öre	----	1960	(skrotad valuta)
Italien	lira	LMU	72 öre	15 öre	0,5 öre	---	99,9%
Spanien	pesetas	LMU	72 öre	53 öre	5 öre	---	93%
Belgien	franc	LMU	72 öre	18 öre	22 öre	---	70%
Tyskland	mark	(tysk)	89 öre	(utbytt)	----	1923	(skrotad valuta)

Tabell 1 Historisk översikt av några EMU- länders tidigare valutakursutveckling mot den svenska kronan, där den finska marken år 1925 föll snabbast av dem alla inom det gamla LMU- området. Notera att växelkurserna för LMU under 1913 var låsta mot varandra (= 72 öre). **Den svenska, norska och danska kronan (gemensam start 1873) har under samma period varit extremt stabila, liksom det brittiska pundet.**
Källa data: Schweiziska centralbanken samt Kungl Myntkabinettet, sammanställt av författaren.

Sambandet finanspolitik- penningpolitik

Ett centralt begrepp om ett lands ekonomiska politik är bruttonationalproduktens utveckling (BNP, engelska GDP). Mätetalet är en summering av en nations totala produktion av varor och tjänster under ett år. Tillväxten mäts oftast relativt, uttryckt i procent. En tillväxt kring 1-2% är lågt, 2-3 % ”normalt” men däröver brukar det kallas för överhettning. En stadig och kontinuerlig tillväxt kring 2- 3% är eftersträvarvärd av flera skäl.

Landets centralbank kan till mycket stor del reglera tillväxten genom att justera räntan. Genom att sänka räntan vid en lågkonjunktur blir det billigare att låna, vilket ökar folkets köpbenägenhet, vilket medför att konsumtionen ökar. Vid högkonjunktur riskerar dock inflationen att dra iväg, vilket riskerar att försämra valutans värde. Därför bidrar en höjd ränta med att bromsa den ekonomiska utvecklingen, då lånen blir dyrare (= mindre konsumtion). Ungefär som dieselmotorn i ett lokomotiv, ty den mår varken bra av för lågt eller för högt varvtal.

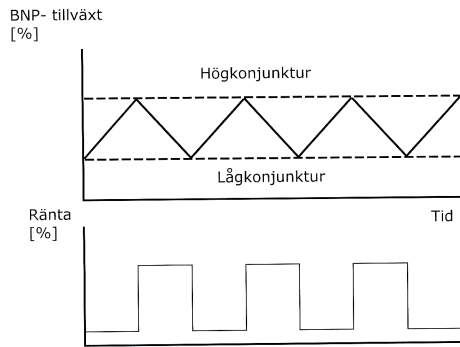

Fig 4 Sambandet mellan räntenivån och tillväxten i samhällsekonomin. Notera att BNP-tillväxten och räntan ligger i fas.
Källa: författaren

Räntejusteringarna är ofta kontroversiella och många inflytelserika intressenter är med i debatten. Speciellt under senare år har det blivit än svårare att bedöma läget, med den motsägande kombinationen massarbetslöshet - rekordtillväxt - extremt låga räntenivåer ("den nya ekonomin"). Vilka åtgärder skall egentligen sättas in?

För att en ekonomisk politik skall vara effektiv krävs att insatserna snabbt anpassas till situationen. Situationen kompliceras dock när flera länder skall enas om en gemensam penningpolitik, då länderna ofta går i otakt. I extremfallet kan en gemensam penningpolitik med låg ränta medföra att lokalt redan överhettade regioner (medlemsländer) får ännu kraftigare tillväxt, ungefär som att gasa i utförsläcke. Då landet då gjort sig av med möjligheten att själv sätta räntan (d v s bromsa), kan situationen bli problematisk.

En möjlighet, som ju varje land med självständig ekonomisk politik har, är att kompensera regioner vid en nationell högkonjunktur som har problem med låg tillväxt genom förstärkt finanspolitik (d v s ökade anslag). Denna möjlighet saknar EU i princip och enda vägen att erhålla en sådan är att knyta samman EU ännu hårdare. Men då uppstår andra problem, främst vad gäller nationens självbestämmanderätt. **Det finns således en inbyggd konflikt när strukturellt helt olika länder inför en gemensam penningpolitik.** Frågan är vad som händer när än fler kulturellt och ekonomiskt helt olika länder blir medlemmar i EU.

Sambandet globalisering- tillväxt- arbetslöshet

En faktor som får allt större inflytande i ländernas politik är globaliseringen. Globaliseringen är kontroversiell och berör åtskilliga områden, inte bara det ekonomiska. Att den är ett hot mot välmående länder är uppenbart, men sätten att möta den är högst olika. Det kontinentala Västeuropa (med tungviktarna Frankrike, Tyskland och Italien) har till stora delar valt att driva frågan inom EU om att genom diverse skydd (tullar, övergångsbestämmelser, stopp i EU- utvidgningen etc) försöka rädda den vittrande välfärden. England/Skandinavien har en något öppnare attityd (även om det finns fundamentala skillnader mellan den skandinaviska och anglosaxiska modellen), medan USA aktivt, och med framgång, arbetar vidare på sin unika kombination av ekonomisk, teknisk och politisk dominans.

Ett allvarligt socialt problem är arbetslösheten. Enligt tidigare ekonomiska teorier skall jobben komma vid högkonjunktur (d v s där Sverige befinner sig just nu), men istället sjunker hela tiden den s k sysselsättningsgraden. Orsakerna är flera men en orsak är att svensk industri kontinuerligt flyttar tillverkningsjobb och kvalificerade utvecklingsjobb till Östeuropa och det gigantiska Asien (3.500 miljoner invånare) med dess extremt låga lönenivåer.

Mätetalen för arbetslösheten är kontroversiella i den politiska debatten men ett relativt bra sådant är andelen invånare i åldern 16- 64 år som har sysselsättning ("sysselsättningsgraden"). I figur 5 visas andelen *ej sysselsatta* i de skandinaviska länderna och euroområdet.

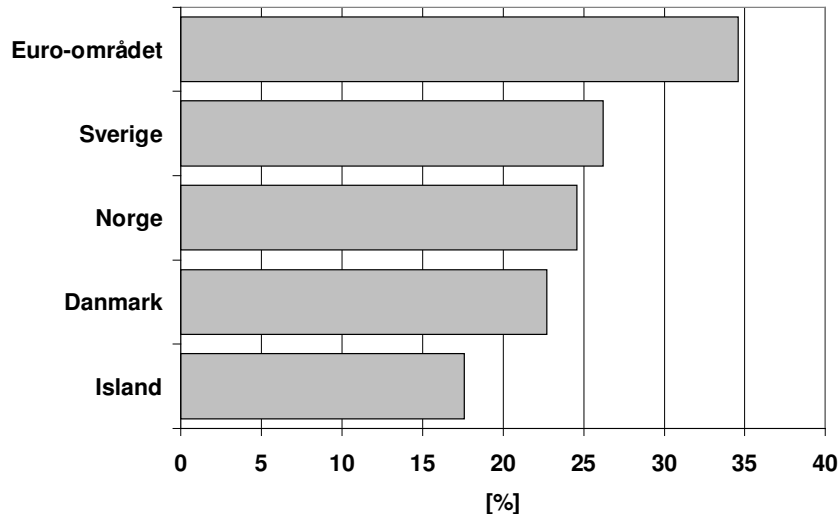

Fig 5 Andelen av befolkningen i arbetsför ålder som **saknade** sysselsättning i euro- området samt de skandinaviska länderna under 2005.
Källa: "OECD Economic Outlook nr 79, rev 22 juni 2006

Av figur 5 framgår bland annat att euroområdet har den i särklass högsta andelen av invånare utan sysselsättning, nästan 35%. **Lägst har Island med drygt 17%, det vill säga ungefär hälften mot euroområdet.**

Globaliseringen är en fråga som håller på att bli allt allvarligare för Västeuropa. Redan under våren 2004 sade Joseph Stiglitz, nobelpristagare och tidigare chefsekonom vid Världsbanken, följande: **"Det är enfaldigt att stoppa huvudet i sanden och låtsas att alla kommer att tjäna på globalisering. Problemet med globalisering är just att ett fåtal kan tjäna medan en majoritet kan förlora, såvida inte regeringen spelar en aktiv roll när det gäller att hantera och forma den."** (Dagens Nyheter, 10 maj 2004).

Citatet är intressant främst ur en demokratisk synvinkel, eftersom Stiglitz efterlyser ett mer aktivt agerande från regeringarna. Det råder heller ingen tvekan om att en anpassning till globaliseringen kommer att leda till svåra omställningar och prioriteringar, speciellt i ett framtida EU som brottas med allt allvarligare inre slitningar och spänningar, såväl ekonomiskt som kulturellt.

Fördelen med ett närmare skandinaviskt samarbete istället för EU är att fyra i grunden mycket lika länder skulle kunna föra en gemensam politik inom utbildning, forskning och penningpolitik. Även utrikespolitiken skulle vinna på ett djupare samarbete inom bland annat områdena yttre gränsskydd och u-hjälp. **Om samtliga skandinaviska länder varit EU- medlemmar hade årsavgiften till EU legat kring 50 miljarder kronor. Dessa pengar skulle göra större nytta om de istället investerades här hemma inom gemensamma forsknings- och industriprojekt.**

Den ekonomiska tillväxten

En intressant fråga är hur stor de olika ländernas ackumulerade tillväxt har varit sedan euron infördes januari 1999. Av figur 6 framgår den ackumulerade tillväxten under sjuårsperioden 1999- 2005.

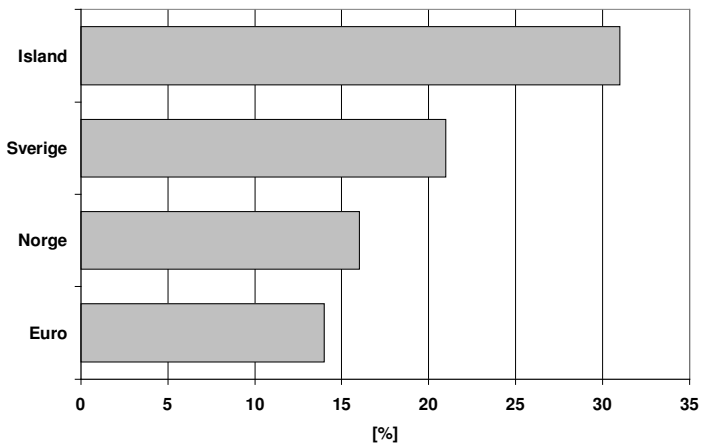

Fig 6 Den ackumulerade, reella tillväxten av bruttonationalprodukten under perioden 1999- 2005 på Island i Norge, Sverige och euroområdet. Den ackumulerade **BNP- tillväxten på Island har under perioden varit mer än dubbelt så hög som i euroländerna.**
Källa: "OECD Economic Outlook nr 79", annex tabell 1, rev 22 juni 2006

Som framgår av figur 6 är utfallet snarare omvänt jämfört med vad ja-sidan hävdade inför den svenska euro-folkomröstningen september 2003. Som jämförelse kan nämnas att Danmark, som ju i princip har en fast koppling av sin danska krona till euron, hade den lägre ekonomiska tillväxten, samma som i euroområdet (14%).

Växelkursen

Som tidigare nämndes var en central fråga i den svenska folkomröstningen vad som skulle hända med växelkursen om svenskarna röstade nej till euron. I figur 7 framgår utvecklingen av den flytande norska, isländska och svenska kronan mot euron (den danska kronan är kopplad till euron via ERM 2, varför den ej har tagits med).

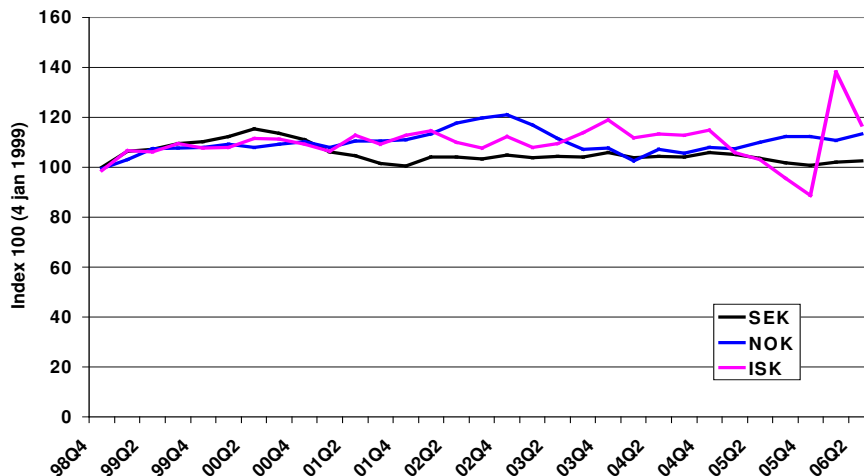
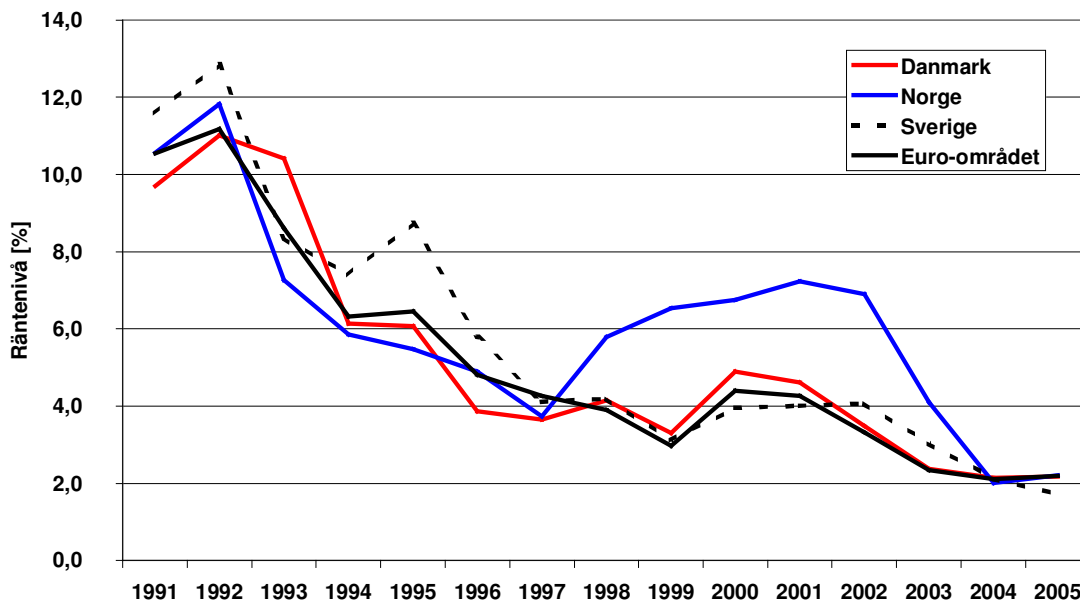

Fig 7 Den relativa (index) norska, isländska och svenska växelkursen mot euron under perioden 4 januari 1999...30 juni 2006. Eurons ingångskurs var 9,54 SEK.
Källa statistik: Riksbanken (www.riksbanken.se/templates/Page.aspx?id=15867)

Som framgår av figur 7 kan vi inte skönja något ras i växelkursen, vilket ja-sidan konsekvent påstod inför den svenska folkomröstningen 2003 skulle hända om Sverige inte införde euron. Nej, *kronvalutorna har istället stärkts mot euron sedan den infördes och kursen är förhållandevis stabil*. Den isländska kronan hade en viss kursförsämring under 2005 (efter en rekordtillväxt på över 8% under 2004), men svängde sedan tillbaka till en stabil ursprungsnivå.

Räntenivån

Inför den svenska och danska folkomröstningen om euron var ett av ja-sidans huvudargument att räntan skulle bli *mycket* högre med den gamla kronan. I figur 8 framgår dock att den kortsiktiga räntan istället har blivit mycket snarlik euroområdet, *där räntan under perioder till och med legat lägre i de skandinaviska länderna än i euroområdet*.

Figur 8 Den korta marknadsräntan i de tre skandinaviska länderna samt euro- länderna under perioden 1991...2005.
Källa: "OECD Economic Outlook nr 79", Annex tabell 34, rev 22 juni 2006

Växelkurser ur ett längre perspektiv

Vi har hittills endast studerat växelkurserna sedan euron introducerades januari 1999. Det är emellertid en mycket kort period i kronans drygt 130 långa historia och faktum är att ett flertalet av dagens 12 euroländer (bl a Finland, Frankrike, Italien) råkade ut för extremt hög inflation vid den förra europeiska valutaunionen (LMU, 1865- 1914), ja ibland till och med rena valutahaverier (Tyskland). Däremot har det skandinaviska och anglosaxiska valutaområdet (inkl USA) en mycket lång tradition av penningpolitisk, och inte minst allmänpolitisk, stabilitet.

Utvecklingen av en danska, norska och svenska kronvalutan, som ju har sitt ursprung i den skandinaviska monetära unionen från 1873 (för mer info, se www.tomas.lwp.se/valhist.pdf), framgår i figur 9:

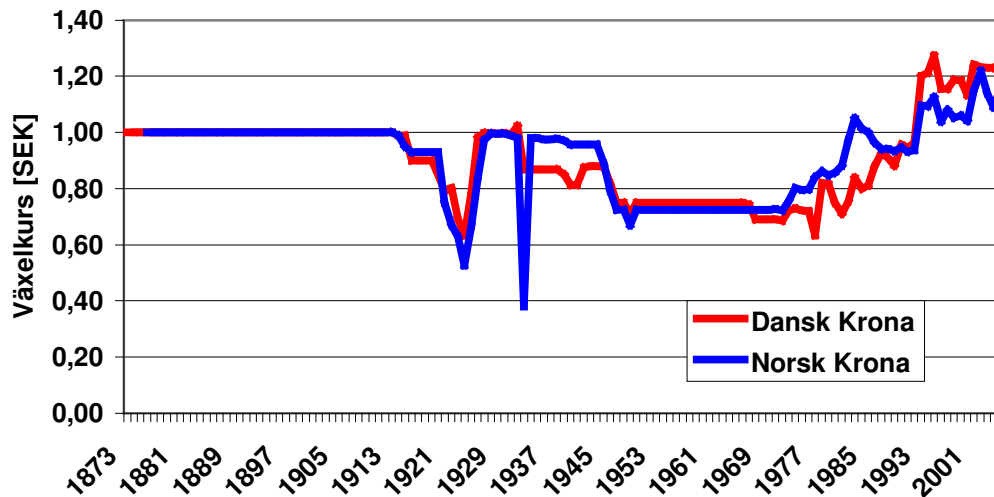

Fig 9 Den danska och norska kronans växelkurs under perioden 1873- 2005. Under perioden 1873- 1914 var valutan gemensam (se gemensamma horisontella strecket), det vill säga ländernas valutor kunde obehindrat användas över gränserna. Mycket talar för en återförening av de tre kronvalutorna.
Källa: författaren, med statistik från Kungl Myntkabinettet och SCB

Slutsats

Vid övergången till den nya valutan euro januari 1999 var entusiasmen stor främst i Centraleuropa. Det fanns en stark tro att euron skulle medföra många nya arbetstillfällen och en kraftigt växande EU- ekonomi. De första tecknen att den nya valutan inte var så stabil som man tidigare velat tro kom redan vid introduktionen, då euron snabbt sjönk från sin introduktionskurs 9,54 kr med 7% inom loppet av bara några veckor. Senare hölls folkomröstningar om euron i Danmark (september 2000) och i Sverige (september 2003), men det blev nej i bägge.

Under 2005 visade sig opinionen i Italien och Tyskland inte längre vara lika europoaktiv. Det avslöjades till och med att eurosedlarna redan innan starten försetts med en liten nationell kod (t ex "X" för Tyskland), något som senare på ECB:s hemsida förklarades med att det numera finns ett "...decentralised pooling system..." inom euro-systemet. Den EU- vänliga tidningen Expressen gjorde våren 2006 avbön på ledarsidan i eurofrågan: *"...om man går tillbaka och tittar på de främsta argumenten hos ja-sidan är det tydligt att vi hittills fått fel på de flesta punkter vad gäller Sverige. Räntorna har inte varit väsentligt högre. Den svenska kronan är inte någon skvalpvaluta. Tillväxten och den utländska investeringstakten har inte skadats. Utanförskapet är inte särskilt politiskt belastande"*

Genomgången visar att ekonomin i Skandinavien, trots alla farhågor, istället har vuxit snabbare än i euroländerna, samtidigt som den flytande norska, isländska och svenska kronan har klarat sig mycket bra mot euron. Räntenivåerna är mycket likartade mellan Skandinavien och euroländerna, men de senare har gigantiska problem vad gäller budgetdisciplin och ekonomisk tillväxt, där G8- medlemmen Italien riskerar att hamna i ekonomisk stagnation. EU har dessutom hamnat i en situation med mycket allvarliga inre slitningar, speciellt efter den senaste östutvidgningen (2004) och smällarna i Frankrike och Holland våren 2005. Trenden inom EU går dessutom mot ökade skillnader ur ekonomisk och kulturell synpunkt, samtidigt som trycket från globaliseringen växer för varje dag.

Det faktum att de skandinaviska länderna i själva verket har klarat sig mycket bra, trots att de aldrig gått över till euron, har dock knappast nämnts i massmedia. Ja, vi reflekterar inte ens längre över att den danska, svenska och norska kronan - som ju har ett gemensamt ursprung - har följt varandra extremt väl sedan de tre valutorna separerades för över 90 år sedan. Två av orsakerna att dessa framgångar under senare tid aldrig har nämnts i samhällsdebatten är givetvis etablissemangets starka EU- fokusering, samt ett officiellt nordiskt samarbete som i praktiken har tynat bort. Men med tanke på det goda ekonomiska läget samt de långtgående likheterna de skandinaviska länderna emellan, är ett djupare skandinaviskt samarbete ett reellt alternativ till EU. Dagens orientering mot Bryssel bör därför tonas ned och ersättas av ett ökat samarbete inom Skandinavien, som baserar sig på det faktum att regionen geografiskt och kulturellt överbryggat Nordatlanten. Med en ny skandinavisk plattform ökar möjligheterna att klara framtidens alla utmaningar!

Mer information om skandinaviskt samarbete finns på www.tomas.lwp.se

Tomas Larsson

Lästips

"EMU- kris hotar i nästa dalgång", Svenska Dagbladet, 19 juni 2006

"Skandinavisk krona, dags för ett nytt försök?", Dagens industri, 10 oktober 2005

"Klart att skrota euron", Dagens industri, 7 juni 2005

"Skandinavisk valuta", Frit Norden, nr 2 2005, www.tomas.lwp.se/fritnorden3.pdf

"Norsk ekonom föreslår en skandinavisk valuta", SR, 16 sep -03, www.sr.se/ekot/artikel.asp?artikel=291460

"Den penningpolitiska situationen i Skandinavien under 1800- talet", www.tomas.lwp.se/valhist.pdf

Snabböversikt Skandinavien och Västnorden

Yta (2)	22.201 mil ²	1.028 mil ²	3.288 mil ²	4.500 mil ²	31.017 mil²
Kustlinje (3)	5.252 mil	499 mil	2.192 mil	322 mil	8.265 mil
Antal invånare (2005) (3)	5.450'	299'	4.610'	9.016'	19.375'
Befolkningstäthet	245 p/mil ²	291 p/mil ²	1.402 p/mil ²	2.003 p/mil ²	625 p/mil²
Konstitution	5 juni 1953	17 juni 1944	17 maj 1814	1 januari 1975	---
Parlament	Folketinget	Alltinget	Stortinget	Riksdagen	---
Regeringschef	A F Rasmussen	G H Haarde	J Stoltenberg	G Persson	---
Medlem i EU	ja	nej	nej	ja	---
Folkomröstningar om EG/EU	7 st	0 st	2 st	2 st	11 st
Nationaldag	16 april	17 juni	17 maj	6 juni	---
Huvudstad	Köpenhamn	Reykjavik	Oslo	Stockholm	---
Bruttonationalprodukt (2005) (4)	188,1 mrd \$	10,6 mrd \$	194,1 mrd \$	268 mrd \$	660,8 mrd \$
BNP per capita (2005) (4)	34.513 \$/pers	35.451 \$/pers	42.104 \$/pers	29.725 \$/pers	34.106 \$/pers
Valuta	krona	=>	=>	=>	---
Språk	danska	isländska	norska	svenska	(9 st språk)
	tyska (regional)		samiska (regional)	samiska (regional)	
	färöiska (regio)		finska (regional)		
	eskimåiska (regio)				
Regional indelning	amt	syslur	fylke	län	---

(2)= exkl Antarktis, Jan Mayen, Bouvet och Svalbard (samt Norge)

(3)= Källa: CIA (USA)

(4)= köpkraftskorrigerad BNP, källa CIA (USA)

Några kronologiska citat euron

2006, april: "...om man går tillbaka och tittar på de främsta argumenten hos ja-sidan är det tydligt att vi hittills fått fel på de flesta punkter vad gäller Sverige. Räntorna har inte varit väsentligt högre. Den svenska kronan är inte någon skvalpvaluta. Tillväxten och den utländska investeringstakten har inte skadats. Utanförskapet är inte särskilt politiskt belastande". (inlägget är en ledare från tidningen Expressen, som inför folkomröstningen om euron 2003 febrilt verkade för ett JA)

2005, oktober: (Sveriges statsminister Persson): "Nej, vi har inte skadats ekonomiskt av att stå utanför euron, det kan jag inte påstå...Vi har haft en bättre utveckling än de länder som är inne i eurofamiljen, säger Persson."

2005, juli: "Enligt en av världens största banker [HSBC] skulle EMU-länder tjäna på att avskaffa euron. Så dåligt fungerar valutaunionen."

2005, juni: "Den italienske socialministern Roberto Maroni anser att Italien bör överväga att temporärt återinföra liran"

2004, maj: "Det er mulig at EU:s felles valuta euro kan kollapse innen få år. Det sier den prisbelønte økonomiprofessoren, Milton Friedman."

2003, dec: (Italiens premiärminister Berlusconi): "Det har gått väldigt bra för de länder som behållit sina egna valutor - Sverige, Danmark och Storbritannien..."

2003, aug: "Sten Andersson, före detta socialdemokratisk partisekreterare, anklagar statsminister Göran Persson för ohederlighet och överdrifter i EMU- debatten...politiskt lurendrejeri..."

2002, feb: (Konkurrensminister Ulrica Messing): "Jag tror euron får liten effekt. Vi ser ju bland annat att priserna inte pressats av sig själv genom det svenska EU- medlemskapet, snarare tvärtom."

2002, feb: (Riksbanksdirektionens ledamot Kristina Persson): "...EMU-medlemskap samhällsekonomiskt mest ska ses som en fråga av symboliskt värde."

2002, feb: (Mats Kinnwall, chef för internationell analys, Handelsbanken): "Den rimliga slutsatsen av de senaste årens erfarenheter är ändå att det inte spelar någon större roll för den ekonomiska utvecklingen på längre sikt om Sverige är med i EMU eller inte."

Föreningen Fritt Norden

Fritt Norden är en tvärpolitisk förening. Den stiftades 1971 som en protest mot att andra föreningar, som arbetade för den nordiska frågan, inte ville ta klar ställning i den dåvarande EG- frågan.

Fritt Norden arbetar för

- * att frigöra de nordiska länderna från EU och istället satsa på internationellt samarbete mellan fria nationer
- * att försvara folkens rätt till självständighet
- * att försvara folkstyret
- * att vidareutveckla den nordiska välfärdsmodellen
- * att främja det nordiska samarbetet och knyta de nordiska folken tätare samman med full respekt för mångfalden
- * att upplysa om Norden

Mer information, se www.fritnorden.dk